

Samenwerking tussen onderzoekers en landbouwers

ILVO

Instituut voor Landbouw-,
Visserij- en Voedingsonderzoek

KU LEUVEN

Onderzoekers en Landbouwers

- (bio)boeren vaak bevraagd
- zowel fundamenteel als toegepast
- zeer diverse vormen van samenwerking
- druk op boeren groot

Toch is de ambitie steeds groter bij vele onderzoeksinstituten om met landbouwers langdurig te gaan samenwerken

- Verwachting van de funders
(nu focus op GDPR en ethics, maar zijn ook op zoek!)
- Betaalbaar houden van onderzoek

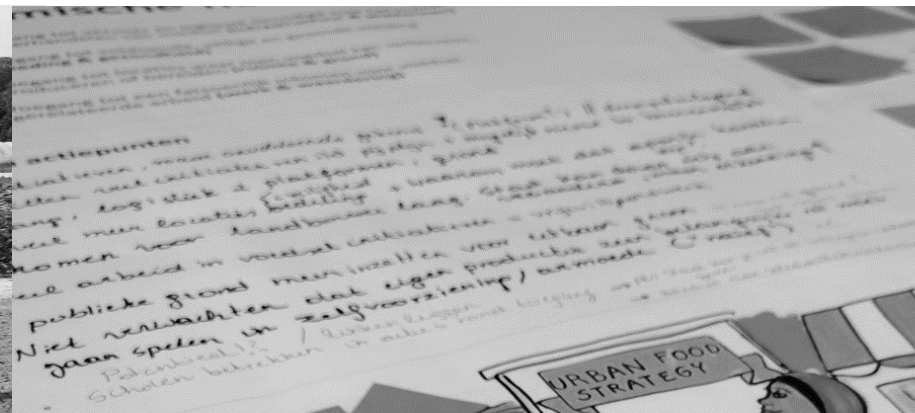

Hoe verloopt die samenwerking?

- > niet altijd even goed, boeren worden onvoldoende geïnformeerd/betrokken
  - bij de doelstelling
  - bij de proefopzet
  - bij verzamelen data/surveys/staalnames op bedrijven
  - resultaten worden niet/onvoldoende/niet begrijpbaar gecommuniceerd
- > impact op de meerwaarde voor de boer
  - ofwel is die er onvoldoende, ofwel is die onvoldoende duidelijk
  - gedragenheid/vertrouwen krijgt een deuk
- > resultaat is nefast
  - boeren haken af
  - wordt steeds moeilijker om boeren te vinden voor onderzoek

Wat kunnen we hieraan doen?

- Attitude bij onderzoekers is cruciaal
- Hoe dit verbeteren?
  - Code of conduct
  - Verzamelen goede praktijken en voorbeelden
  - Sensibilisering
  - Integriteitstrainingen

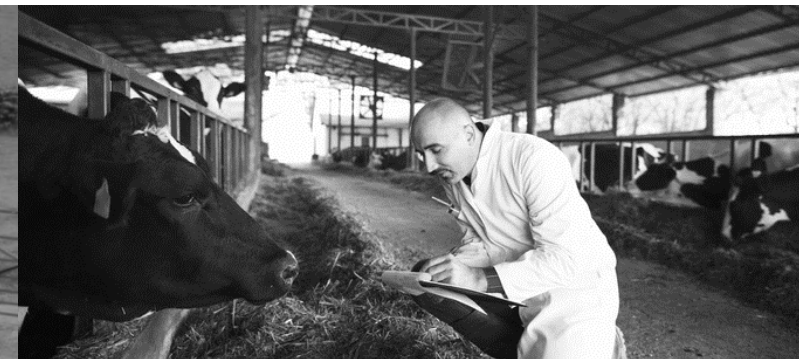
Code of conduct

- Een set van richtlijnen omtrent normen, waarden en verantwoordelijk gedrag omtrent de samenwerking tussen onderzoeker en landbouwer
- Creëert bewustwording van verwachte attitudes
- Voorziet referentie van goede praktijken
- Voorziet instrumenten om te herkennen wanneer de samenwerking niet in overeenstemming is met de goede praktijken

Wat bestaat er al?

- Vaak zijn dat ‘juridische’ samenwerkingscontracten, als die er al zijn
- Vaak is dat een minimale invulling via informed consent en het voldoen aan de GDPR regels (wat moet!)
  - contactgegevens
  - duiding onderzoeksvraag
  - welke gegevens verzameld worden, wat ermee gedaan wordt
  - maatregelen op data te processen en te bewaren op een veilige manier

Ook Europees een vraag!

- Over de zomer vraag gekregen van:
- Bij rondvraag reactie gekregen van:

European Commission
Directorate-General for Agriculture and Rural Development
Unit F.2 Research and Innovation

Opties om individuele landbouwers te vergoeden voor participatief onderzoek, projecten met een MA of LL aanpak.

Voordelen in natura:

- Individuele follow-up en advies (bv. landbouwers kunnen bij de adviseur (van een partner) terecht voor ondersteuning bij lopende experimenten, maar ook voor aanvullend individueel advies)
- Gratis gegevensverzameling
(bv. bodemmonsters en -analyse, kuilvoer-/voederanalyses, nutriëntenanalyses van drijfmest)
-> belangrijk is dat alle resultaten met de landbouwer worden gedeeld (en idealiter voor hem worden geïnterpreteerd).
- Beschikbaarstelling van (innovatieve) machines. Bijvoorbeeld, voor bepaalde experimenten waarvoor de machines niet op het bedrijf aanwezig zijn, terwijl de machines enkele extra dagen op het bedrijf zijn, kan de boer ze gratis uitproberen.
- Projectresultaten vertalen in :
  - duidelijke individuele adviezen en aanbevelingen voor de landbouwer
  - opleiding voor landbouwers, bij voorkeur via bedrijfsbezoeken
  - technische ondersteuningsmaterialen en beslissingsondersteunende instrumenten
  - het creëren van betrouwbare bedrijfsconcepten

Opties om individuele landbouwers te vergoeden voor participatief onderzoek, projecten met een MA of LL aanpak.

Financiële voordelen

- Catering afnemen van de boer tijdens bedrijfsbezoeken, indien mogelijk.
- Financiële compensatie voor het beschikbaar stellen van land, voor opbrengstverlies (inkomen)
- Betaling voor hun onkosten
- Betaling voor tijd, het betalen van een vervangende dienst (enkele uren werknemer in loondienst) ter vervanging van een boer die de boerderij moet verlaten voor een vergadering
- Vergoeding en creatie van promotiemateriaal (niet voor elk bedrijf mogelijk, vb fotoshoot van het bedrijf)

Gemeenschap opbouwen:

- Een langdurige vertrouwensrelatie opbouwen met de boeren - Veel evenementen organiseren die enkele basisprincipes volgen: er is altijd iets interessants om te delen (zodat ze blij zijn omdat ze iets nieuws leren in het proces), er is altijd uitwisseling tussen collega's (al is het maar informeel), er is altijd een "feestje" (lunch, een paar drankjes in de middag, diner,...).
- Het versterken van hun gemeenschap, betrokkenheid bij netwerken rond projecten op de boerderij, het organiseren van uitwisselingen met andere boeren tijdens bezoeken aan boerderijen/velden.

Volgende stappen

Verder:

- Engageren van organisaties die hieraan wil meewerken
- Verzamelen van goede praktijken - via survey?
- Acties om de verzamelde info 'praktisch' bruikbaar te maken
  - Code of conduct
  - Handboek
  - Sensibilisering
  - Training

Verzamelen goede praktijken

- Samenbrengen overzicht samenwerkingsovereenkomsten
- Samenbrengen overzicht samenwerkingsvormen (innovatietraject, survey, proeven, interviews, éénmalige dataverzameling, etc)
- Verzamelen van 'best practices' zowel op juridisch vlak (contracten) als op vlak van attitude (onderzoekers opleiden om met landbouwers om te gaan)
- VANDAAG: Bundelen van jullie ervaringen, goede en ook de slechte!

Engageren van organisaties die hieraan wil meewerken

Ervaren jullie ook deze nood?

Kunnen we hier samenwerken? Kunnen we streven naar:

- een gezamenlijk document – code of conduct
- handboek met goede praktijken
- sensibilisering/trainingsmodule voor onderzoekers

ILVO
Instituut voor Landbouw-
Visserij- en Voedingsonderzoek

BioForum
SECTORORGANISATIE
BIOLANDBOUW
EN -VOEDING

Vragen

- Vragen?
- Wie doet mee?
- Wie kent nog goede praktijken? vbn?
- Ideeën voor funding om dit alles te realiseren?

